

POLSKI BIAŁY KRZYŻ
Koło Opieki nad Załogą
BIAŁYSTOK.

— LEKIC —

SPRAWOZDANIE
za rok 1927/8.

POLSKI BIAŁY KRZYŻ

SPRAWOZDANIE

z działalności Koła Opieki nad Załogą Białystok

za rok 1927/8.

**W roku sprawozdawczym Zarząd Koła składał się z 10 osób
a mianowicie:**

Przewodnicząca p. B. DOROŻYŃSKA
v. Przewodnicząca p. St. GULBIŃSKA
v. Przewodniczący p. W. KOLENDO
Skarbniczka p. F. RUSZCZEWSKA
Sekretarz p. St. ŁAZUK
Kierowniczkę sekcji finansowej: p. M. RIEGERTOWA
p. S. OLSZYŃSKA
p. E. KORYCIŃSKA
Członkowie Zarządu p. M. SZYMAŃSKA
p. ANTONOWICZ
i przedstawiciel D-wa Garnizonu

Komisja rewizyjna z 2-ch osób:

p. A. ZUBELEWICZ
p. W. BIAŁOKOZ

Całą pracę Koła w czasie od 1.I.1927 r. do 1.VII.1928 r. można podzielić na następujące kategorie:

- 1) Nauczanie w oddziałach, które nie posiadają własnych sił wykwalifikowanych
- 2) Organizowanie systematycznych pogadanek z przezroczami
- 3) Kurs rolniczy i pola doświadczalne
- 4) Uniwersytet żołnierski
- 5) 4 kl. kurs dla podoficerów prowadzony przez T.N.S.W.
- 6) Zaopatrywanie oddziałów w pomoce naukowe, zdobienie świetlic
- 7) Ponad program zakreślony na rok 1927 przejęto bibliotekę garnizonową, uporządkowano ją i uzupełniono.
- 8) Pożegnanie żołnierzy opuszczających pułki i wręczenie książek pamiątkowych
- 9) Prace związane ze zdobywaniem funduszków

1) Przyjęto zasadę, aby oddziały wojskowe prowadziły nauczanie żołnierzy własnymi siłami— z tej racji Koło dostarczało nauczycieli tylko do tych oddziałów, które nie miały jeszcze własnych wykwalifikowanych sił.

Lekcje prowadziły w roku sprawozdawczym 1927 cztery nauczycielki.

Gdzie odbyło się nauczanie	Jak podzielono pracę	Ile godzin tygodniowo Ile ogółem godzin
Szwadron Pionierów 15.I do 24.VI.	Dwie grupy: I grupa: analfabeci, II grupa: II rocznik nauczania.	3 godz. tygod., ogółem 75 godz. I rocz. 19 słuchaczy, II rocz. 60 słuchaczy.
Szwadron Pionierów (Szkola Podoficerska) 3.V do 24.IV.	Przedmioty: Język polski, matema- tyka, historia Polski, geografia łącznie z nauką o Polsce Współczesnej.	5 godz. tygodniowo, ogółem 35 go- dzin, słuchaczy 20.
Szwadron Samochodów Pancernych 10.X.—do 15.XI. 14 D. A. K. od 20 X. do 1.I.28.	Przedmioty: Język polski, geogra- fia, historia, matematyka. Dwie grupy w II równoległych ba- terjach. I grupa: analfabeci, II gru- pa: II, III. IV rocznik nauczania.	8 godz. tygodniowo, ogółem 30 go- dzin, słuchaczy 20. 10 godz. tygod., ogółem godzin 70, słuchaczy 90.
Szwadron Pionierów 8.XI do 1.I 1928.	Dwie grupy: I analfabeci, II grupa II rocznik nauczania.	3 godz. tygod., ogółem godz. 40, słuchaczy 90.
NAUCZANIE W ROKU 1928. Lekcje prowadziły w roku 1928 pięć nauczycielek.		
Szwadron Pionierów 4.I do 1.IV. 14 Dak 3.I do 15.V. 42 p. p. 9.I do 4.IV.	2 grupy: I i II. 2 grupy: I grupa analfabeci, II gru- pa 2 stopień. I grupa analfabeci, II półanalfabeci, III czytający.	3 godz. tygod., ogółem 45 godz. słuchaczy 90. 6 godz. tygod., 52 słuch., 4 godz. tygod. 90 słuch.. ogółem godz. 69. 7 i pół godz. tygod., ogółem go- dzin 86, słuchaczy 120.
Oddział Karabinów maszyno- wych 2.V do 1.VII.	Poziom 4 oddz. Szk. Powsz.	2 godz. tygodn., ogółem 19 godz. słuchaczy 25.

2) Wykaz pogadańek prowadzonych przez Koło P. B. K. w r. 1927.

Z jakiej dziedziny była prowadzona pogadanka	Tematy pogadańek	Gdzie pogadanka była wygłoszona
Historyczna	Powstanie styczniowe	10 p. Uł., 42 p. p., 14 D. A. K. Szwadron Samochod. P.
"	Kresy Zachodnie	10 p. Ułanów
"	Polska a Niemcy	42 p. p., Szwadron Samochodów
"	Prusy Wschodnie	14 D. A. K.
"	Marszałek J. Piłsudski	10 p. Uł., 14 D. A. K.
"	Królowie Obieralni	10 p. Ułanów
"	Niepodległość Polski	14 D. A. K., 10 p. Uł., Szpital
"	O Bemie	14 D. A. K.
"	Powstanie listopadowe	10 p. Uł., 42 p. p., Szpital
"	Konstytucja obecna	10 p. Ułanów
Krajoznawstwo	Granice Polski	10 p. Ułanów, 14 D. A. K.
"	Nasze góry część I	10 p. Ułanów
"	" " część II	10 p. Ułanów
"	Kraków	10 p. Ułanów, 14 D. A. K.
"	Warszawa część I	Szwadron Samochodów Pancernych
"	" " I, II, III.	Szpital Garnizonowy (3 pog.)
"	Wilno	14 D. A. K.
"	Morze	42 p. p. (2 pogad.)
"	"	Szwadron Samochodów Pancernych
"	"	Szpital Garnizonowy
"	Morze fizyczne	Szwadron Samochodów Pancernych
Gospodarstwo	Spółdzielczość	10 p. Uł., 42 p. p., (2 pog.) Szwadron Samochodów P.
"	Rolnictwo wzorowe	42 p. p., Szpital Garnizonowy
"	Gospodarstwo wzorowe	10 p. Uł., 14 D. A. K., Szpital G.
Literatura	Daniłowski	42 p. p.
"	Sienkiewicz	14 D. A. K., Szpital Garnizonowy.

Ogółem było pogadańek 46 w roku 1927. Pogadanki prowadzili: P. P. Gulbińska, Mazgajówna, Zurkowska, Pr. Kolendo, R. Młyński, Wołosiewicz, Barucki, Machaj, Kalina, Gajdzica, Łazuk.

2) Wykaz pogadank prowadzonych przez Koło P. B. K. w r. 1928.

Z jakiej dziedziny była prowadzona pogadanka	Tematy pogadank	Gdzie pogadanka była wygłoszona
Historyczne	Powstanie Styczniowe	10 pułk Ułanów, 14 D. A. K., Szpital Garnizonowy
"	Marszałek J. Piłsudski.	42 p. p., 14 D. A. K.
"	Powstanie Kościuszki	10 p. Uł., 14 D. A. K., Szpital Garnizonowy
"	Uuja Lubelska	Szpital Garnizonowy
"	Batory pod Pskowem	14 D. A. K.
"	Konstytucja 3 Maja	14 D. A. K., Szpital Garnizonowy
"	Ustrój Polski	3 pogadanki w 10 pułku
"	Kazimierz i Jadwiga	Szpital Garnizonowy
"	Sobieski pod Wiedniem	Szpital Garnizonowy
Krajoznawstwo	Granice Polski	10 p. Uł.
"	Góry, Morze	10 p. Uł.
"	Podole	Szpital Garnizonowy
"	Ziemia nasza	14 D. A. K.
"	Nasze Granice	14 D. A. K., Szpital Garnizonowy
"	Śląsk	Szpital Garnizonowy
"	Bogactwa przyrody	Szpital i 14 D. A. K.
"	Nasza Ziemia i jej ludność	14 D. A. K., Szpital Garnizonowy
Gospodarstwo	Spółdzielczość	10 p. Ułanów
Literatura	Mickiewicz	10 p. Ułanów

Ogółem było pogadank 30 do dn. 1.VII 1928 roku. Pogadanki prowadzili P. P. Bartoszewiczówna, Gulbińska, Mazgajówna, Stermińska, Zurkowska, Pr. Kolendo, Karwat, Pozniak, Pr. Barucki.

3) Zarząd w porozumieniu z Woj. Związkiem Kółek Rolniczych zorganizował kurs rolniczy w 42 p. p. Kurs trwał dwa miesiące, obejmował godzin 16. Przeprowadzony był przez Instruktora Związku Kółek Rolniczych p. Stanisława Dąbrowskiego. Urządzenie poletek doświadczalnych odłożono do roku następnego z powodu braku funduszu.

W roku 1928 przystąpiono do zrealizowania projektu urządzenia pól doświadczalnych. W tym celu uzyskano subsydjum od Sejmiku i fachową pomoc od Związku Kółek Rolniczych i założono poletki doświadczalne 12, obsiane owsem z zastosowaniem odpowiednich sztucznych nawozów. Pozostała przestrzeń była przeznaczona na kulturę ziemniaków, ale z powodu sprzeciwu Dowództwa Garnizonu robotę wstrzymano — tak że obecnie poletka zajmują 32 ary, z ogólnej przestrzeni 2 ha. Zarząd jednak ufa, że od jesieni roku 1928 zagospodaruje całą działkę.

4) W myśl rozkazu L. 44 D. O. K. III Grodno L. 2/25 celem ogólnego dokształcania podoficerów zawodowych Zarząd P. B. K. zorganizował „Uniwersytet Żołnierski dla 160 słuchaczy. Wykładowcami byli nauczyciele szkół średnich. Wykłady odbywały się równolegle w dwóch oddziałach a mianowicie; dla Kawalerji w Szwadronie Pionierów i dla Piechoty w 42 p. p. po 3 godz. tygodniowo. Program obejmował 46 wykładów z następujących przedmiotów: nauka o Polsce z geografją Polski—14 wykł., historia Polski 10 wykładów, geografja ogólna 6 wykł., literatura polska 6 wykł. przyroda 10 wykł. Prace trwały od 1.II do 15.V.1927 r.

Uniwersytet w roku 1927/8 w 42 p. p.

Słuchaczy było przeciętnie 70 na ogólną liczbę 90 osób. Wykłady odbywały się raz na tydzień po dwie lekcje (2 godziny) — ogółem było 15 dni wykładowych, na poszczególne zaś przedmioty wypadło:

Literatury polskiej	godzin	6
Nauki o Polsce	„	10
Geografji Polski	„	6
Przyrody	„	6
Pogadaniek lekarza	„	2
ogółem godz.		30

Nie ukończony materiał z literatury i geografji oraz nauka historii Polski (ogółem godz. 20) musza być przeniesione na wrzesień—październik roku 1928 z powodu przyczyn od P. B. K. niezależnych, wywołanych brakiem czasu w pułku, co już zostało omówione z p. Referentem oświatowym 42 pułku.

5) Kurs 4 klas gimnazjalnych dla podoficerów rozpoczął się w listopadzie i trwał do końca czerwca, słuchaczy było 14-tu. Kurs ten zorganizowano przy kursach maturalnych miejscowego Koła Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych. Słuchacze mają przystąpić do egzaminu w końcu czerwca przy Komisji Egzaminacyjnej, wyznaczonej przez Ministerstwo Wojny. W ciągu kursu 4-rej słuchacze zrezygnowali—do egzaminu przystępuje 10-ciu.

6) Wszystkie oddziały zostały zaopatrzone w pomoce naukowe.

Rozdano: Zeszytów	3.500
Ołówków	2.500
Obsadek	600
Atramentu	litrów 6
Stalówek	pudełek 5
Kredy	" 20
Elementarzy	" 30
Portretów i obrazów	22

Dekompletowano bibliotekę w 42 p. p. 120 książek beletrystycznych i historycznych oraz 50 książek dla dzieci. Zarząd dopomógł w urządzeniu świetlicy garnizonowej.

W dniu imienin Marszałka Piłsudskiego Zarząd P. B. K. ofiarował nagrodę dla zwycięskiej drużyny na zawodach marszowych w dniu 20.III. 1927 r. Nagrodę powyższą, jako przechodnią otrzymała zwycięska drużyna 42 p. p.

W dniu święta 42 p. p. Zarząd P. B. K. ofiarował na zawody sportowe 42 p. p. pięć nagród:

- 1) serwis do likieru (posrebrzany),
- 2) papierośnica posrebrzana,
- 3) papierośnica skórzana
- 4) portfel skórzany,
- 5) portfel skórzany.

7) Ponad program zakreślony na rok 1927: a) przejęto bibliotekę garnizonową, uporządkowano ją i uzupełniono. Dokupiono 68 nowych dzieł, oprawiono 158 książek.

b) z inicjatywy P. B. K. zorganizowano Komitet Społeczny Gwiazdki dla żołnierzy, który w tym roku obdarzył nie tylko oddziały K. O. P.-u (350 woreczków obficie zaopatrzonych), ale również oddziały miejscowego garnizonu, a mianowicie: 14 DAK otrzymał 3-lampowe radjo z głośnikiem (obecnie powiększone kosztem P. B. K. do 4-ch lamp), 42 p.p. otrzymał gramofon dużych rozmiarów, 10 pułk ułanów — choinkę i woreczki ze słodyczami (600 żołnierzy), szpital garnizonowy paczki ze słodyczami na 60 osób.

P. B. K. pomyślał i o rozrywkach dla żołnierzy i uzyskał od miasta bilety darmowe do kin dla 1060 żołnierzy: 1) w dniu

Święta Żołnierza, 2) w dzień Bożego Narodzenia i 3) w dniu imienin Marszałka Piłsudskiego.

8) Pożegnanie żołnierzy opuszczających pułki i wręczenie książek pamiątkowych odbyło się: a) w 42 p. p. na wiosnę roku 1927 urządzono uroczystą akademię z przemówieniami, rozdano 290 książek pamiątkowych i zakupiono kino dla 400 żołnierzy.

b) w I Dywizji Kawalerji w dniu 20.X.1927 roku rozdano 208 książek pamiątkowych.

9) Zarząd zorganizował 3 kwesty uliczne w dn. 3.IV.27., 16.X.27 r. i 13.V.1928 r., oraz 3 zabawy towarzyskie w lokalu „Resursy Obywatelskiej“.

Delegatka Zarządu brała udział w Walnem Zebraniu P. B. K. w Warszawie na Zjeździe delegatek w dn. 17 listopada 1927 roku i zdawała sprawozdanie z działalności Koła.

Zarząd Koła uczestniczył we wszystkich uroczystościach narodowych i miejscowych.

Na życzenie Zarządu Naczelnego P. B. K. zrobiono pięć zdjęć fotograficznych, ilustrujących pracę oświatową w wojsku Koła P. B. K. w Białymstoku, celem przesłania takowych na Międzynarodową Konferencję Służby Społecznej i Wystawę, która ma się odbyć w Paryżu w lipcu 1928 r. Pięć zdjęć wraz z kliszami przesłano Zarządowi Naczelnemu, a pięć odbitek pozostaje w Zarządzie Koła.

Wszystkie swe prace P. B. K. prowadzi w ścisłym porozumieniu z Dowództwem D. O. K. III. i Dowództwem Garnizonu.

SPRAWOZDANIE KASOWE ZA ROK 1927.

Wyszczególnienie	Zł		gr		Wyszczególnienie	Zł		gr	
1. Saldo na 1.1.1927 r.			830	35	1. Pomoce naukowe	712	97		
2. Zabawy i kwesty	2330	98			2. Lekcje w oddziałach	1288	—		
3. Subsydja z Centrali	1277	46			3. Zdobienie świetlic	85	65		
4. Składki członkowskie	65	—	3673	44	4. dopełnienie bibljotek	456	85		
					5. Uniwersytet żołnierski	338	—		
					6. Nagrody na zawod. sport.	103	60		
					7. Rozrywki dla żołnierzy	-125	—		
					8. Książki upominkowe	425	—		
					9. Kurs dokształcający	150	—		
					10. Urządzenie kwest	59	01		
					11. Kancelarja	357	64		
					12. Druk sprawozdań	60	—	4161	72
					Saldo na 1.1.1928 r.			342	07
			4503	79				4503	79

Sprawozdanie kasowe za czas od 1.I.1928 r. do 1.VII.28 r.

Wyszczególnienie	Zł		gr		Wyszczególnienie	Zł		gr	
1. Saldo na 1.I.1928 r.			342	07	1. Pomoce naukowe	449	68		
2. Zabawy i kwesty	1810	74			2. Lekcje w oddziałach	1217	—		
3. Subsydja z Centrali	1382	41			3. Kurs dokształcający	650	—		
4. Ofiary Elektrowni i p. Krugmana	218	—			4. Uniwersytet żołnierski	120	—		
5. Składki członkowskie	149	50	3560	65	5. Dopełnienie bibliotek	666	41		
					6. Dopłata przyżam. radja	109	—		
					7. Zdobienie świetlic	71	35		
					8. Fotografia na wystawę	60	—		
					9. Różne ofiary	25	—		
					10. Za wynajęcie puszek	8	—		
					11. Wydatki kanc.	119	20		
					12. Druk sprawozdań	60	—	3555	64
					Saldo na 1.VII.1928 r.			347	08
			3902	72				3902	72

PLAN PRACY NA ROK 1928/9

zaprojektowany przez Zarząd przedstawia się jak następuje:

- 1) Kursy rolnicze dla żołnierzy i dalsze prowadzenie poletek doświadczalnych.
- 2) Uniwersytet Żołnierski.
- 3) Stałe pogadanki w oddziałach:
- 4) Nauczanie w tych oddziałach, które nie posiadają własnych wykwalifikowanych sił.
- 5) Zaopatrywanie oddziałów w pomoce naukowe, gry, ozdoby do świetlic (obrazy portrety).
- 6) Prowadzenie biblioteki garnizonowej i opieka nad bibliotekami w poszczególnych oddziałach.
- 7) Założenie domu żołnierza.
- 8) Zdobywanie funduszków.

Przewodnicząca (—) *B. Dorożyńska*

Vice-Przewodnicząca (—) *St. Gulbińska*

Skarbniczka (—) *F. Ruszczewską*

PROTOKÓŁ

Komisji Rewizyjnej Koła Opieki nad Załogą Białystok Polskiego Białego Krzyża.

Komisja Rewizyjna na posiedzeniu 22 czerwca 1928 r. sprawdziła dokumenty przychodowe i rozchodowe od dnia 1 kwietnia 1927 r., które są zgodne z księgą kasową i ustaliła saldo na 22 czerwca 1928 r. w sumie trzysta czterdzieści siedem złotych 08 gr. (347 zł. 08 gr.), które leżą na rachunku bieżącym w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Komisja Rewizyjna uznaje prowadzenie ksiąg za prawidłowe i proponuje Ogólnemu Zebraniu udzielenia Zarządowi obsolutorjum.

A. Zubelewiczówna

W. Białkoź

Białystok

dn. 22 czerwca 1928 r.

028.68

8.11.81

115

4048